

DOOR RIK SCHOON EN GERRIT JAN SPEK

AANPAK REEËN- BEHEER FAALT

De reeënpopulatie in Europa en ons land groeit.

In ons land leven, volgens recente schattingen,

tussen zestig en negentigduizend stuks. Is het

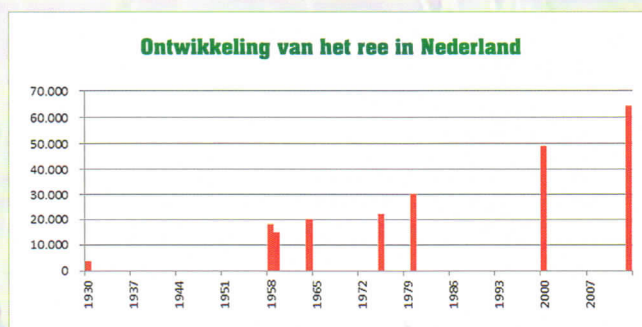
traditionele beheer failliet? Het tweede deel van een serie artikelen over het ree in Europa en Nederland.

Negen miljoen

Momenteel is het ree het meest voorkomende hert van Europa, en nemen de aantallen nog steeds toe. De Europese populatie wordt op 9.000.000 dieren geschat en groeit ondanks een jaarlijks afschot van circa 3.000.000 gestaag. Gemiddeld geldt in heel Europa een afschotpercentage van 30% gebaseerd op de voorjaarsstand van het ree. Ook in Nederland geldt een afschotpercentage van circa 30%. Dit percentage heeft tot op heden echter niet bijgedragen aan stabilisatie van de groei. Er kan hooguit worden gesproken van een rem op de potentiële groei. Die groei vindt plaats binnen populaties waar de ecologische draagkracht nog niet is bereikt én is mogelijk door uitbreiding van het leefgebied (kolonisatie).

Ontwikkeling vanaf de dertiger jaren

Net als in de rest van Europa is het ree in Nederland het meest voorkomende hert en neemt de soort nog steeds toe. Schatte men de populatie in de dertiger jaren van de vorige eeuw nog op 3.500 dieren voor heel Nederland, momenteel loopt de schatting uiteen van 60.000 tot 90.000 stuks in heel Nederland.

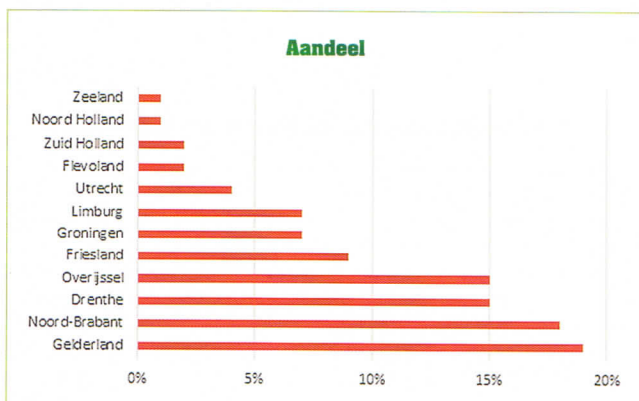
Het is bij deze tabel goed om te bedenken dat de schatting van de populatiegrootte bij het ree in de praktijk altijd een onderschatting van de werkelijke aantallen blijkt te zijn. Hierover is inmiddels het nodige gepubliceerd. Maar ook als we dat punt laten voor wat het is en bovenstaande tabel in een grafiek visualiseren, dan valt ondanks de ontbrekende gegevens van een heel aantal jaren (die er overigens wel zullen zijn, maar waar de auteurs niet over beschikken) te zien dat de populatieontwikkeling bij het ree nog steeds in de groeifase zit. Stabilisatie is (nog) niet aan de orde. Dat betekent voor de praktijk dat de reeënpopulatie in Nederland voorlopig nog

JAARTAL	GESCHAT AANTAL REEËN	BRON
1930	3.500	Van Haaften, 1978
1958	18.000	Eygenraam, 1960
1959	15.000	's Jacob & Westra, 1960
1964	20.000	Eygenraam, 1964
1975	22.000	Van Haaften, 1978
1980	30.000	Directie Faunabeheer
2000	48.929	VHR
2013	64.205	FBE rapportages

door zal groeien naar een veel hoger niveau. Hoeveel reeën er in absolute zin in Nederland voorkomen weten we niet. Wat we wel kunnen zeggen is hoeveel we er minimaal hebben (MNA: Minimum Number Alive). Ook wijzen tellingen uit dat er sprake is van een sterke populatiegroei.

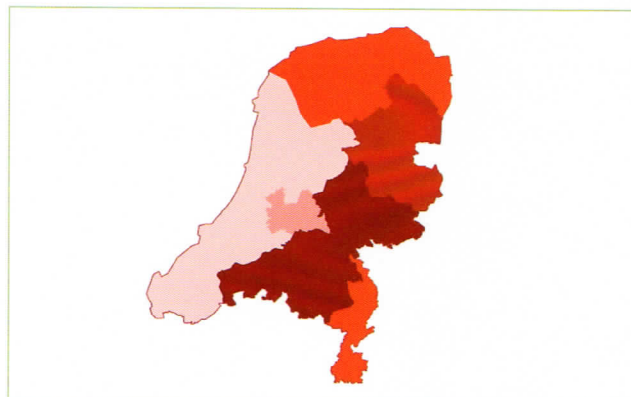
Verdeling over de provincies

In onderstaande afbeeldingen is de huidige verspreiding van het ree in Nederland per provincie weergegeven. Voor het kaartje met het grondgebied per provincie geldt: des te donkerder de kleur, des te meer reeën. Zoals te zien, zitten de meeste reeën in de provincies Noord-Brabant en Gelderland. Twee derde van alle reeën in Nederland leeft dus in vier provincies (Gelderland, Noord-Brabant, Overijssel en Drenthe). De minste reeën worden gevonden in de kustprovincies. In onderstaand staafdiagram staat de verdeling in procenten over de Nederlandse provincies weergegeven.

De populatiegroei gaat door tot het moment dat de ecologische draagkracht is bereikt. Wanneer die stand zal worden bereikt en hoe hoog die ecologische draagkracht dan daadwerkelijk is, daar valt echter op basis van de hierboven getoonde set gegevens nog weinig over te zeggen. Omdat we het ree en zijn aanpassingsvermogen goed kennen, mogen we ervan uitgaan dat naast de huidige bos- en struweelgebieden in de toekomst ook andere biotopen zullen worden bevolkt. Allereerst zullen de nu nog braakliggende traditionele biotopen (in Noord-Holland bijvoorbeeld de hele duinstreek en aanliggende gebieden boven het Noordzeekanaal) en

daarna de minder specifieke biotopen worden bewoond. Die verovering van nieuwe biotopen is overigens her en der al te zien. Zo heeft het fenomeen veldree al enige tijd zijn entree gemaakt in Groningen, Flevoland en Friesland. In die provincies zal het aandeel veldreeën toenemen, evenals voor de provincie Drenthe. In een volgend artikel zullen we duiden hoe deze landelijke stijging zich verhoudt ten opzichte van trends op provinciaal, leefgebiedsniveau en lokaal niveau.

De toekomst

Dat de populatie reeën in Nederland, net als in de rest van Europa, nog steeds een sterke groei doormaakt heeft meerdere oorzaken:

1. We hebben te maken met een onderschatting van het aantal aanwezige reeën
2. We schatten de reproductie structureel te laag in
3. De interpretatie van de Flora- en faunawet door de rechterlijke macht dwingt ons om afschotquota te berekenen op basis van onderschatte aantallen. Hierdoor vallen de afschotquota per definitie altijd te laag uit
4. Bovendien realiseren we om velerlei redenen de ons toegekende quota's niet voldoende. Onvoldoende afstemming op leefgebiedniveau, voorzichtige jagers, belemmeringen vanuit terreinbeheerders en het vast blijven houden aan het 'Wahl vor Zahl'-principe maken dat het realiseren van het afschot een onmogelijke zaak is

Omdat ook de eventuele vervanger van de Flora- en faunawet uitgaat van een idee-fixe (namelijk dat dieren in absolute zin te tellen zijn), zullen ook in de toekomst de te berekenen afschotquota te laag zijn om de beheerdoelstellingen (lees: streefstanden) te halen. Daarom heeft de Vereniging het Reewild een start gemaakt om te komen tot een nieuwe manier van afschotberekening binnen het wettelijke kader. Deze nieuwe wijze van afschotberekening houdt rekening met het feit dat tellen van reeën nooit meer kan zijn dan een trendtelling. Deze aanpak zal worden verwoord in de nieuwe leidraad Reeënbeheer van de VHR. Hierover meer in de komende nummers van Reewild Magazine.